

การตรวจพิจารณาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

นางสาวเยาวเรศ อุปมายันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต .

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN : 974-635-948-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FDA CENSORSHIP ON DRUG ADVERTISEMENT
VIA TELEVISION AND RADIO

MISS YAOWARES OPPAMAYUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

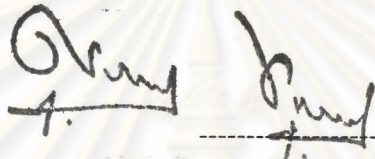
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

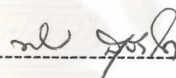
ISBN : 974-635-948-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การตรวจพิจารณาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ
 โทรทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
โดย นางสาวเขาวเรศ อุปมายันต์
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ

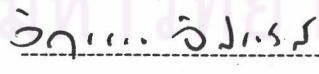
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

-----คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

-----ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต)

-----อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ)

-----กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ม.ล.วิภูราธร จิระประวัติ)

เขาวเรศ อู๋มายันต์ : การตรวจพิจารณาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (FDA CENSORSHIP ON DRUG ADVERTISEMENT
VIA TELEVISION AND RADIO) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 105 หน้า,
ISBN 974-635-948-7.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติยา ภายใต้เกณฑ์ของ
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และเพื่อศึกษาลักษณะประเภทยาที่มีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติยา
ภายใต้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาโดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจาก
คำขอโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในปี พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2539 และ
สัมภาษณ์คณะกรรมการตรวจพิจารณาคำขอโฆษณาซึ่งปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะการกระทำผิดที่พบได้มากที่สุดเรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกคือ โฆษณามีข้อความไม่ครบ
ถ้วนตามเกณฑ์ (ร้อยละ 42.48), ใช้ภาษา รูปภาพไม่เหมาะสม (ร้อยละ 32.42), โฆษณาสรรพคุณยา
เป็นเท็จเกินจริง (ร้อยละ 9.28), โฆษณาโดยแสดงอาการทุกข์ทรมาน (ร้อยละ 3.53) และโฆษณาโอ้อวด
สรรพคุณยา (ร้อยละ 3.01)
2. ลักษณะประเภทยาที่มีการกระทำผิดพบมากที่สุดเรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกคือ ยาใช้ภายนอก,
เฉพาะที่ (ร้อยละ 15.43), ยาบำรุงวิตามิน (ร้อยละ 15.41), ยาลดไขมัน (ร้อยละ 13.10), ยาทา
คลายปวดเมื่อย (ร้อยละ 12.33) และยาแก้อาเจียน (ร้อยละ 11.17)
3. การดำเนินงานตรวจพิจารณาคำขอโฆษณาของคณะกรรมการพบว่า ความหลากหลายใน
วิชาชีพ ทำให้เกิดความยากในการให้ข้อมูลเชิงวิชาการเฉพาะด้านประกอบการตัดสินใจได้ แต่การตัดสินใจของ
คณะกรรมการขึ้นอยู่กับองค์ประชุมในแต่ละครั้ง นอกจากนี้ไม่ค่อยกล้าตัดสินใจเด็ดขาด เพราะห่วง
ภาพพจน์ และการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับอนุกรรมการบางคน

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C650858 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : DRUG ADVERTISEMENT/VIOLATING ADVERTISEMENT/VIOLATING DRUG TYPE

YAOWARES OPPAMAYUN : FDA CENSORSHIP ON DRUG ADVERTISEMENT VIA
TELEVISION AND RADIO. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.YUBOL BENJARONGKIJ,
Ph.D. 105 PP. ISBN 974-635-948-7.

The purpose of this research is to study the violations of the Drug Act regulated by the Food and Drug Administration and to study the types of violation as regulated by the Food and Drug Administration. Data were collected from requests handed to the Food and Drug Administration for permission to be advertised via television and radio during 1995 and 1996. Interviewing of the Drug Advertisement Approval Committees that were on duty during that period was also done to obtain more information regarding violation and approval procedure.

From the research it was found that:

1. The most frequent violations were advertisements containing incomplete statements according to the regulations (42.48%), containing inappropriate language and illustrations (32.42%), containing exaggerated advertisements (9.28%), expressing painfulness in the ads (3.53%) and overclaim (3.01%)
2. The most frequent types of drug that violated the regulations were external use drugs (25.43%), vitamins (15.41%), analgesic drugs (13.10%), topical muscular pain relaxants (12.33%) and antitussive drugs (11.17%)
3. From the conduct of the Drug Advertisement Approval Committees, it was found that although specific academic data from a variety of occupations could be used to support the committees' decisions, each specific decision was based upon the individual committees' present. Apart from this, the committees were hesitant to make final decisions, worrying about damaging their own images. Certain committees may have personal relationship with business making the request.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....*R. D. G.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในการค้นคว้าข้อมูล และตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. นันทวัน สุชาโต ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นตลอดจนเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ อ.ดร.ม.ล.วิภูราร จิรประวัติ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการวิจัย

กราบขอบพระคุณพี่ ๆ ทุกคน ที่เปิดใจให้สัมภาษณ์เพื่อผลสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้ และเหนืออื่นใด ความรักและกำลังใจของคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เรารู้ว่าพ่อจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่กี่เดือน เป็นแรงผลักดันสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นเร่งเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงได้ แม้วันนี้จะสายเกินกว่าที่พ่อจะได้รับรู้ก็ตาม

เยาวเรศ อุปมายันต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค.....	11
2.1.1 การควบคุมการโฆษณา.....	14
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
2.2.1 การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการดำเนินงานควบคุม การโฆษณาของหน่วยงานต่าง ๆ.....	16
2.2.2 การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายและการบังคับใช้เพื่อควบคุมโฆษณา.....	17
2.2.3 การศึกษาความเข้าใจของประชาชนจากการโฆษณา.....	17
2.2.4 การศึกษาลักษณะหรือข้อความในการโฆษณา.....	18
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	19
3.1 ประชากร.....	19
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	19
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	20
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21

4. ผลการพิจารณาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์.....	23
4.1 การดำเนินงานการตรวจพิจารณาโฆษณา.....	23
4.1.1 คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาคำขอโฆษณา.....	24
4.1.2 การทำงานของคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาคำขอโฆษณา.....	24
4.2 ผลการตรวจพิจารณาโฆษณาของคณะอนุกรรมการ.....	25
4.3 การพิจารณาโฆษณาในทัศนะของคณะอนุกรรมการ.....	39
4.3.1 ความแตกต่างของผลการพิจารณาอนุญาตมีเงื่อนไขและ ไม่อนุญาต.....	40
4.3.2 มาตรฐานการตรวจพิจารณาโฆษณาของคณะอนุกรรมการ.....	40
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	44
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	44
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	48
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	49
รายการอ้างอิง.....	50
ภาคผนวก ก.....	52
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	81
ประวัติผู้เขียน.....	105